

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd – RP 212/2018 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av strafflagen och till vissa lagar som har samband med den

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av strafflagen och till vissa lagar som har samband med den (RP 212/2018 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 24/2018 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen skyndsamt reviderar bestämmelserna om utnyttjande- och våldtäktsbrott mot barn i strafflagens 20 kap. och överlämnar en proposition om saken till riksdagen. I reformen ska straffen för utnyttjande- och våldtäktsbrott mot barn skärpas ytterligare, särskilt minimistraften, och regleringstekniken och brottsbeteckningarna bedömas. Man bör särskilt granska regleringstekniken i fråga om gärningar i vilka det ingår samlag, betydelsen av barnets ålder och frågan om huruvida dessa gärningar borde överföras till våldtäktsbrotten. Konsekvenserna för jämställdheten ska beaktas i reformen.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen så snart som möjligt inleder en totalreform av 20 kap. i strafflagen och i det sammanhanget gör en översyn av bestämmelserna om de olika sexualbrotten i kapitlet så att de bildar en tydlig och konsekvent helhet. Dessutom bör man särskilt bedöma rekvisitet för våldtäktsbrott i fråga om andra gärningar än de som riktar sig mot barn. Det är bland annat viktigt att bedöma regleringen om offrets hjälplösa tillstånd och en stärkning av samtyckets ställning i definitionen av våldtäktsbrott och andra sexualbrott. Konsekvenserna för jämställdheten ska beaktas i reformen.
3. Riksdagen förutsätter att regeringen i samband med totalreformen av 20 kap. i strafflagen eller separat bedömer utvecklingsbehoven i fråga om de straffbestämmelser om sexualbrott som ingår i andra kapitel i strafflagen. Konsekvenserna för jämställdheten ska beaktas i reformen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

Lag

om ändring av strafflagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i strafflagen (39/1889) 1 kap. 11 § 2 mom. 6 punkten, 2 c kap. 11 § 2 mom. 1 punkten, 8 kap. 1 § 5 mom., 15 kap. 10 § 1 mom. och 20 kap. 6 § 1 mom.,
sådana de lyder, 1 kap. 11 § 2 mom. 6 punkten i lag 368/2019, 2 c kap. 11 § 2 mom. 1 punkten i lag 800/2017, 8 kap. 1 § 5 mom. och 20 kap. 6 § 1 mom. i lag 540/2011 samt 15 kap. 10 § 1 mom. i lag 1718/2015, och
fogas till 20 kap. en ny 7 b § som följer:

1 kap.

Om tillämpningsområdet för finsk straffrätt

11 §

Kravet på dubbel straffbarhet

Även om det i lagen på gärningsorten inte föreskrivs något straff för gärningen, tillämpas finsk lag på gärningen om den har begåtts av en finsk medborgare eller en i 6 § 3 mom. 1 punkten avsedd person och straff för gärningen föreskrivs

6) i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6, 7, 7 b eller 8 a—8 c §,

2 c kap.

Om fängelse och kombinationsstraff

11 §

Kombinationsstraff

För att kombinationsstraff ska kunna dömas ut förutsätts att

1) gärningsmannen döms till fängelse på viss tid, minst tre år, för mord, dråp, dråp under för- mildrande omständigheter, grov misshandel, grov våldtäkt, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grov våldtäkt mot barn, grovt rån, grovt sabotage, folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, grov männi-

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

skohandel, tagande av gisslan, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott, kapning, brott som begåtts i terroristiskt syfte eller för försök till eller medverkan till ett sådant brott,

8 kap.

Om preskription

1 §

Preskription av åtalsrätten

Åtalsrätten för sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn och grov våldtäkt mot barn preskriberas tidigast då målsäganden fyller 28 år. Detsamma gäller våldtäkt, grov våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande, koppleri, grovt koppleri, människohandel och grov människohandel som riktat sig mot en person som inte fyllt 18 år. Åtalsrätten för lockande av barn i sexuella syften enligt 20 kap. 8 b § 2 mom. preskriberas då den som utsattes för brottet fyller 23 år.

15 kap.

Om brott mot rättskipning

10 §

Underlåtenhet att anmäla grovt brott

Den som vet att folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen, brott mot förbudet mot infanteriminor, äventyrande av Finlands suveränitet, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, högförräderi, grovt högförräderi, våldtäkt, grov våldtäkt, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grov våldtäkt mot barn, mord, dråp, dråp under för mildrande omständigheter, grov misshandel, rån, grovt rån, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott, kapning, brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 3 punkten som begåtts i terroristiskt syfte, grov miljöförstöring eller grovt narkotikabrott är på färde, men underlåter att i tid medan brottet ännu kan förhindras underrätta myndigheterna eller den som hotas av brottet, ska, om brottet eller ett straffbart försök därtill sker, för *underlåtenhet att anmäla grovt brott* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader.

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

20 kap.

Om sexualbrott

6 §

Sexuellt utnyttjande av barn

Den som genom beröring eller på något annat sätt utsätter ett barn som är under 16 år för en sexuell handling som är ägnad att skada barnets utveckling eller förmår barnet att företa en sådan handling, ska för *sexuellt utnyttjande av barn* dömas till fängelse i minst fyra månader och högst sex år.

— — — — —

7 b §

Grov våldtäkt mot barn

Den som gör sig skyldig till i 2 § avsedd grov våldtäkt och samtidigt till i 7 § 1 mom. 1 punkten avsett grovt sexuellt utnyttjande av barn, ska för *grov våldtäkt mot barn* dömas till fängelse i minst fyra och högst tolv år.

Vad som föreskrivs i 1 mom. ska inte tillämpas om gärningen utgör försök till grovt sexuellt utnyttjande av barn eller försök till grov våldtäkt.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 4 kap. 19 § och 9 kap. 4 § i förundersökningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i förundersökningslagen (805/2011) 4 kap. 19 § 1 mom. och 9 kap. 4 § 4 mom. 2 och 3 punkten, sådana de lyder, 4 kap. 19 § 1 mom. i lag 10/2016 och 9 kap. 4 § 4 mom. 2 och 3 punkten i lag 736/2015, som följer:

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

4 kap.

Förundersökningsprinciperna och rättigheterna för dem som deltar i förundersökning

19 §

Underrättelse om rätten att få en anmälan om frigivning av en fånge eller en häktad

Om utredningen gäller våldtäkt, grov våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande, sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grov våldtäkt mot barn, dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa, grovt hemfridsbrott, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan, förberedelse till tagande av gisslan, olaga förföljelse, grovt rån eller förberedelse till grovt rån, eller försök till eller medverkan till ett sådant brott, ska förundersökningsmyndigheten utan ogrundat dröjsmål underrätta målsäganden om rätten att enligt 19 kap. 4 § 2 mom. i fängelselagen (767/2005), 16 kap. 1 § 2 mom. i häktningslagen och 16 kap. 2 § 2 mom. i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen få en anmälan om att en fånge eller en häktad har frigivits eller avlägsnat sig från fängelset eller någon annan förvaringslokal.

— — — — —

9 kap.

Förundersökningsmaterial

4 §

Inspelning av förhör för att användas som bevis

— — — — —

Vad som föreskrivs ovan i denna paragraf om förhör och inspelning av förhör ska också tillämpas på

— — — — —

2) en målsägande i åldern 15—17 år i ett sexualbrott som avses i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6, 7 eller 7 b § i strafflagen när denne inte vill infinna sig för att höras vid rättegången,

3) en målsägande som fyllt 18 år i ett sexualbrott som avses i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6, 7 eller 7 b § i strafflagen när hörande under rättegången skulle äventyra målsägandens hälsa eller orsaka motsvarande betydande skada.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 10 kap. 3 och 17 § i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 3 § 2 mom. och 17 §, sådana de lyder i lag 875/2018, som följer:

10 kap.

Hemliga tvångsmedel

3 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

— — — — —
Förundersökningsmyndigheten kan ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som en misstänkt innehar eller annars kan antas använda, om den misstänkte är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiften, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri, grovt spioneri, röjande av statshemlighet eller olovlig underrättelseverksamhet,

3) högförräderi, grovt högförräderi eller förberedelse till högförräderi,

4) grov spridning av barnpornografisk bild,

5) sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,

6) dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter eller i 21 kap. 6 a § i strafflagen avsedd förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa enligt 1, 2 eller 3 § i det kapitlet,

7) grovt ordnande av olaglig inresa, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan eller förberedelse till tagande av gisslan,

8) grovt rån, förberedelse till grovt rån eller grov utpressning,

9) grovt häleri, yrkesmässigt häleri eller grov penningtvätt,

10) sabotage, trafiksabotage, grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,

11) brott som begåtts i terroristiskt syfte enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—8 punkten eller 2 mom. i strafflagen, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, främjande av en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, deltagande i utbildning för ett terroristbrott om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff, rekrytering för ett terroristbrott, finansiering av terrorism, finansiering av terroristgrupp om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff eller resa i syfte att begå ett terroristbrott om gärningen är så allvarlig att den förutsätter fängelsestraff,

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

- 12) grov skadegörelse eller grov dataskadegörelse,
 - 13) grovt bedrägeri eller grovt ocker,
 - 14) grov penningförfalskning,
 - 15) grov miljöförstöring, eller
 - 16) grovt narkotikabrott.
-

17 §

Bostadsavlyssning och dess förutsättningar

Förundersökningsmyndigheten kan beviljas tillstånd att rikta teknisk avlyssning mot ett utrymme som används för stadigvarande boende och där den som är misstänkt för brott sannolikt befinner sig (*bostadsavlyssning*). Det krävs dessutom att personen är skäligen misstänkt för

1) folkmord, förberedelse till folkmord, brott mot mänskligheten, grovt brott mot mänskligheten, aggressionsbrott, förberedelse till aggressionsbrott, krigsförbrytelse, grov krigsförbrytelse, tortyr, brott mot förbudet mot kemiska vapen, brott mot förbudet mot biologiska vapen eller brott mot förbudet mot infanteriminor,

2) äventyrande av Finlands suveränitet, krigsanstiftan, landsförräderi, grovt landsförräderi, spioneri eller grovt spioneri,

3) högförräderi eller grovt högförräderi,

4) grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn,

5) dråp, mord eller dråp under förmildrande omständigheter,

6) grov människohandel,

7) grovt rån,

8) grovt sabotage, grovt äventyrande av andras hälsa, kärnladdningsbrott eller kapning,

9) brott enligt 34 a kap. 1 § 1 mom. 2—8 punkten eller 2 mom. i strafflagen som begåtts i terroristiskt syfte, brott avseende radiologiska vapen som begåtts i terroristiskt syfte, förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte, ledande av terroristgrupp, främjande av en terroristgrupps verksamhet, meddelande av utbildning för ett terroristbrott, rekrytering för ett terroristbrott eller finansiering av terrorism, eller

10) grovt narkotikabrott.

Denna lag träder i kraft den

20 ____.

Lag

om ändring av 17 kap. 24 § i rättegångsbalken

I enlighet med riksdagens beslut

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

ändras i rättegångsbalken 17 kap. 24 § 3 mom. 3 och 4 punkten, sådana de lyder i lag 732/2015, som följer:

17 kap.

Om bevisning

24 §

När det gäller följande personer får förhör som vid förundersökningen har videobandats eller lagrats genom någon annan jämförbar bild- och ljudupptagning dock åberopas som bevis, om den åtalade har getts behörig möjlighet att ställa frågor till den förhörde:

3) en målsägande i åldern 15—17 år i ett sexualbrott som avses i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6, 7 eller 7 b § i strafflagen, när denne inte vill infinna sig för att höras vid rättegången,

4) en målsägande som fyllt 18 år i ett sexualbrott som avses i 20 kap. 1, 2, 4, 5, 6, 7 eller 7 b § i strafflagen, när hörande under rättegången skulle äventyra målsägandens hälsa eller orsaka motsvarande betydande skada.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 16 kap. 2 § i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om behandlingen av personer i förvar hos polisen (841/2006) 16 kap. 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 16/2016, som följer:

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

16 kap.

Anmälningar och lämnande av upplysningar

2 §

Anmälan om att en frihetsberövad frigivits eller avlägsnat sig från förvaringslokalen

En målsägande som på det sätt som avses i 4 kap. 19 § i förundersökningslagen har meddelat att han eller hon vill få en anmälan om att en häktad som häktats på grund av våldtäkt, grov våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande, sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grov våldtäkt mot barn, dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa, grovt hemfridsbrott, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan, förberedelse till tagande av gisslan, olaga förföljelse, grovt rån eller förberedelse till grovt rån eller försök till eller medverkan till ett sådant brott har frigivits eller rymt, ska utan ogrundat dröjsmål få en sådan anmälan. För att anmälan ska få göras krävs det att detta inte bedöms äventyra den häktades liv eller hälsa.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 19 kap. 4 och 5 § i fängelselagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i fängelselagen (767/2005) 19 kap. 4 § 2 mom. och 5 § 2 mom., sådana de lyder, 19 kap. 4 § 2 mom. i lag 14/2016 och 5 § 2 mom. i lag 804/2017, som följer:

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

19 kap.

Anmälningar och lämnande av upplysningar

4 §

Anmälan om att en fånge frigivits eller avlägsnat sig från fängelset

Om en målsägande på det sätt som avses i 4 kap. 19 § i förundersökningslagen har meddelat att han eller hon vill få en anmälan om att en fånge som har dömts för våldtäkt, grov våldtäkt, tvingande till sexuell handling, sexuellt utnyttjande, sexuellt utnyttjande av barn, grovt sexuellt utnyttjande av barn, grov våldtäkt mot barn, dråp, mord, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, förberedelse till grovt brott mot liv eller hälsa, grovt hemfridsbrott, grovt frihetsberövande, människohandel, grov människohandel, tagande av gisslan, förberedelse till tagande av gisslan, olaga förföljelse, grovt rån eller förberedelse till grovt rån, eller försök till eller medverkan till ett sådant brott, har frigivits, rymt, utan tillstånd har avlägsnat sig från ett fängelse, inte återvänt till fängelset vid den tidpunkt som anges i beslutet om permission eller i något annat tillstånd samt före den tidpunkt som avses i 14 kap. 3 § i denna lag har beviljats tillstånd att avlägsna sig från fängelset utan övervakning eller under sådan övervakning som avses i 8 § 3 mom. i det kapitlet, ska målsäganden utan ogrundat dröjsmål få en sådan anmälan, om Brottspåföljdsmyndigheten har underrättats om målsägandens begäran enligt 2 kap. 1 a § i denna lag eller 2 kap. 2 § i häktningslagen. Målsäganden ska underrättas också om den ovannämnda i 14 kap. 3 § i denna lag avsedda tidpunkten från och med vilken en fånge kan beviljas permission på basis av strafftidens längd och om den första permission som beviljats på denna grund samt om överförande av verkställigheten av fängelsestraffet till en annan stat. För att ovannämnda anmälningar ska få göras krävs det att detta inte bedöms äventyra fångens liv eller hälsa.

5 §

Anmälningar till polisen

Polisen ska underrättas om frigivning av en fånge som dömts för mord, dråp, dråp under förmildrande omständigheter, grov misshandel, grov våldtäkt, grovt sexuellt utnyttjande av barn eller grov våldtäkt mot barn samt om frigivning av en fånge som dömts till kombinationsstraff.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

Lag

om ändring av 7 § i lagen om laddare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om laddare (423/2016) 7 § 1 mom. 3 punkten som följer:

7 §

Uppträdande som förutsätts av laddare

Den som ansöker om kompetensbrev för laddare uppfyller inte förutsättningen enligt 5 § 2 mom. 3 punkten, om han eller hon på grund av en eller flera gärningar som visar att han eller hon är uppenbart olämplig att arbeta som laddare eller arbeta med eller inneha explosiva varor

3) under de senaste tre åren genom en lagakraftvunnen dom har dömts till bötesstraff för deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet enligt 17 kap. 1 a § i strafflagen (39/1889), för sexualbrott enligt 20 kap., för olaga hot enligt 25 kap. 7 § eller olaga förföljelse enligt 25 kap. 7 a §, för sabotage enligt 34 kap. 1 §, för terroristbrott enligt 34 a kap. 1—4, 4 a—4 c eller 5 §, för skjutvapenbrott enligt 41 kap. 1 §, för brott mot bestämmelserna om explosiva varor enligt 44 kap. 11 §, för ovarsam hantering enligt 44 kap. 12 § eller för brott mot bestämmelserna om transport av farliga ämnen enligt 44 kap. 13 § eller för arbetsbrott enligt 47 kap. i den lagen,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Lag

om ändring av 1 och 3 § i lagen om avbrytande av havandeskap

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970) 1 § 3 punkten och 3 §, sådana de lyder, 1 § 3 punkten i lag 572/1998 och 3 § i lagarna 572/1998 och 328/2001, som följer:

1 §

Havandeskap må med iakttagande av stadgandena i denna lag på begäran av kvinnan avbrytas:

3) då kvinnan gjorts havande under förhållanden som avses i 17 kap. 22 §, 20 kap. 1 eller 2 §, 5 §, 6 § 2 mom. eller 7 eller 7 b § i strafflagen (39/1889),

Riksdagens svar RSv 305/2018 rd

3 §

Då kvinnan gjorts havande under förhållanden som avses i 20 kap. 1 § 3 mom. eller 5 § 1 mom. 2 eller 4 punkten i strafflagen, får havandeskapet inte avbrytas, om inte åtal för brottet väckts eller detta anmälts till åtal eller brottet på grund av i saken verkställd förundersökning ska anses uppenbart.

Denna lag träder i kraft den

20 .

Helsingfors 12.3.2019

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare